

عنوان مقاله:

تأثیر تفکرات شهرسازی ایران بر امپراتوری عثمانی در قرن دهم هجری

محل انتشار:

پنجمین کنفرانس بین المللی گردشگری، فرهنگ و هنر (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 11

نویسندگان:

ستوده حریت - دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه باستان شناسی، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه کاشان

رضا نوری شادمهانی - استادیار، گروه باستان شناسی، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه کاشان

محسن جاوری - استادیار، گروه باستان شناسی، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه کاشان

خلاصه مقاله:

پس از حمله ی اقوام مغول به کشور ایران، بسیاری از شهرهای آباد به کلی ویران شدند. اما در نهایت با روی کار آمدن وزرای ایرانیه دربار و مسلمان شدن حکام مغول، شهرسازی در ایران جانی دوباره یافت. پادشاهان ایلخانی با پدیده ی وقف در دین اسلام آشنا شدند و با تأثیر از مزار ائمه ی شیعیان، بناهایی تحت عنوان شهر «ابواب البری» بنا کردند. آنها با ساخت آرامگاههای خود در مرکز این شهرها به دو هدف اصلی که اولی ساخت بناهای عام المنفعه و طلب دعای خیر از مردم و دومی برپایی مقبرهای باشکوه و ماندگار برای خود بود، رسیدند. نمونه ای از این مجموعه ها «ربع رشیدی» است که توسط خواجه رشیدالدین فضل الله وزیر سلطان محمد غازان خان در تبریز، در سال 699 ه.ق، بنا شد. اینگونه شهرها آغاز ابتدایی ترین مجموعه های عام المنفعه و یا ابواب البری در جهان بود و پس از چندی در کشورهای دیگر نیز نفوذ کرد. در سال های 42 - 940 ه.ق. سلیمان قانونی، سلطان عثمانی، به ایران لشکرکشی کرد. در طی این لشکرکشی ها، به دستور سلطان سلیمان نویسندهگان و نقاشانی مانند نصح مطراقچی برای ثبتاطلاعات و اتفاقات با نظامیان همراه شدند. مطراقچی از برخی شهرهایی ایران دیدن کرده است و مشاهدات خود را در قالب کتابتحت عنوان بیانالمنازل به ثبت رسانده است. پس از اتمام این کتاب و مشاهدات سلطان سلیمان عثمانی از ایران، او در ساختمجموعه ای مانند ربع رشیدی، غازانیه و غیره مبادرت ورزید و بر این اساس سلیمانیه را برپا نمود. در این پژوهش بر اساس روشتوصیفی-تحلیلی؛ به بررسی شباهت ها و تفاوت ها میان این دو مجموعه (ربع رشیدی و سلیمانیه)، نقاط مشترک ساختارها و کارکردهای شهرسازی بین این دو دشمن هم جوار (ایران و عثمانی) پرداخته شده است. در نهایت نگارگری و نقاشی می تواند بهعنوان یک نقشه ی شهرسازی در زمانی که تکنولوژی برای تبادل اطلاعات هنوز ضعیف بوده است سازنده و مفید واقع شود.

کلمات کلیدی:

شهر ابواب البری، ایران، ایلخانیان، عثمانیان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1143132>

